

І. М. Ситий

Коваленко Олекса Кузьмич

КОВАЛЕНКО Олекса Кузьмич (справж. – Олександр; 1880, х. Власів Воронез. губ., Росія – 1927) – поет. Працював пом. учителя. Від 1896 – волос. писар, від 1897 – в упр. служби Зх.-Сибір. залізниці у Челябінську, 1900–02 – в упр. служби колії (м. Калуга; обидва – Росія). Друкував замітки російською мовою. Дебютував 1900 віршами, присвяч. П. Грабовському. Займався самоосвітою. Жив у Києві. Публікував твори в антології «Акорди», зб. «Досвітні огні», альманасі «З неволі». Автор поет. зб. «Золотий засів» (1910), «Спів солов'я» (1911; обидві – Київ). Лірика К. переважно пейзажна, соц. мотиви – у віршах «Народний герой», «Осміяний артист», «Мати-старчиха», «Прометей». Упорядкував зб. «Розвага» (1905; 1906; 1908), антологію «Українська муза» (1908; усі – Київ). Засн. видавництв «Ранок» та «Кобза». Переклав українською мовою окремі твори М. Гоголя («Ревізор»), П. Єршова («Горбоконики»), К. Рилєєва («Войнаровський»), Л. Толстого (брошуру «Хіба ж так треба», 1907; наклад знищено), зб. італ. поетеси А. Негрі та поет. переспів «Слово о полку Ігоревім». Видав твори М. Лозинського. За романом Л. Толстого «Воскресение» написав п'єсу, яку 1911 грала укр. трупа Т. Колесниченка. Редагував 1904 «Словарь української мови» (К., 1907–09) Б. Грінченка. У травні 1910 за публікацію вірша «Ще не вмерла Україна» П. Чубинського (наклад 40 прим., конфісковано) заарешт. та ув'язн. на 2 тижні за підрив існуючого ладу. Окремі твори К. покладено на музику К. Стеценком («Не смійся ти із мене, чорноброва», «Содом», «Колискова», «Хвилі», «Веснонько, весно», «Сійтеся, квіти», «Червоний цвіт») та П. Сеницею («Буря», «Дідусь», «Серед квітів», «Щастя», «Листи коханої», «Згасає день», «Шукаю», «Бажання»). І. Франко критично оцінював поет. творчість К. Літ. архів зберігається у Черніг. істор. музеї.

Бібліографічний опис:

Коваленко Олекса Кузьмич / І. М. Ситий // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-8312>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).